

Ukrainske børn i skolerne

Københavns Kommune, 13. juni 2023

DRU DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Mads Ted Drud-Jensen, Center for Udsatte Flygtninge

Program 09:40-10:40

Introduktion

Lidt om ukraine

Flygtninge i Danmark – rettigheder og vilkår

Flugt, eksil og traumer

Modtagelse af ukrainske børn og deres familie

Afrunding

DRC Dansk Flygtningehjælp

- Etableret i forbindelse med flygtningekrisen i Ungarn i 1956
- I dag blandt de største organisationer med fokus på flygtninge, fordrivelse og humanitær indsats
- Arbejder i 40 lande med ca. 8.000 medarbejdere
- I Danmark: Asylrådgivning, integrationsindsatser og fortalrararbejde

DRC Integration

Integration

Ca. 80 medarbejdere og 6.000 frivillige

- Beskæftigelse
- Børn & Familie
- Frivillig
- Viden & Udvikling, herunder **Center for Udsatte Flygtninge**
www.integration.drc.ngo/cuf

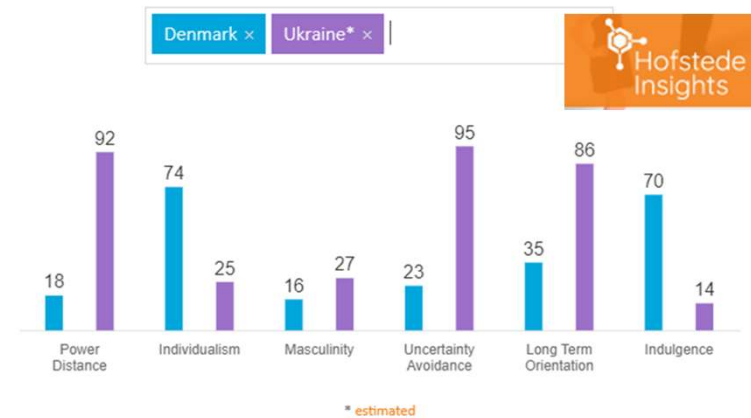

Ukraine

Siderfö

Lidt om Ukraine

- 8,3 mill. flygtet til Europa siden feb. 2022
- 37.000 fået ophold i DK – flest kvinder og børn
- Ungt demokrati
- Korruption og mistillid til myndigheder
- 75% er ortodokse kristne
- Mere hierarkisk samfund
- Mere traditionelt ift. køn, seksualitet, familie
- Almindeligt at flere generationer bor sammen
- BNP pr. indb. ca. en femtedel af gns. for EU
- Stor udvikling, stor forskellighed

Ukraine – børn og unge

- Mere restriktive regler ift. sygdom
- Vant til mad i institution og skole
- Kvinder har i højere grad ansvaret for hjemmet og børnene
- Mere faktuel viden, udenadslære og præstationsfokus i skolen
- Mindre gruppearbejde og fokus på sociale færdigheder
- Almindeligt at gå til fritidsaktiviteter

Flygtninge i Danmark - rettigheder og vilkår

Antal asylansøgere og flygtninge i DK

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asylansøgere	14.792	21.316	6.266	3.500	3.523	2.716	1.515	2.095	4.591
Opholdstilladelser	6.104	10.849	7.494	2.750	1.652	1.777	601	1.357	1.400

	Opholdstilladelser	t.o.m. 2020 (ca.)
1	Syrien	21.000
2	Bosnien-Herzegovina	21.000
3	Irak	19.000
4	Iran	16.000
5	Statsløse	15.000
6	Somalia	14.000
7	Afghanistan	11.000

Ukrainere siden
24/2 2022:
Ca. 41.000 søgt og
37.000 fået
ophold

Særloven

Hvem kan søge om opholdstilladelse efter særloven?

1. Ukrainske statsborgere og flygtninge med asyl i Ukraine, der er udrejst fra Ukraine d. 1. feb. 2022 eller senere
2. Ukrainske statsborgere eller flygtninge i Ukraine, der opholdt sig i Danmark eller havde opholdstilladelse i Danmark d. 1. feb. 2022
3. Nær familie til ovenstående

Opholdstilladelsen er tidsbegrænset til den 17. marts 2024 med mulighed for forlængelse til 17. marts 2025

Hurtig sagsbehandling

Visiteret til Københavns Kommune: godt 3.000 (heraf ca. 550 i skolealder)

Modtagelse af flygtninge i Danmark

Kommuner har integrationsansvar – 1-årigt selvforsørgelses- og hjemrejseprogram (tidligere: integrationsprogram) med mulighed for forlængelse op til fem år:

- Modtagelse og boliganvisning
- Kontrakt
- Danskundervisning
- Hjælp til beskæftigelse (virksomhedspraktik, løntilskud osv.)
- Selvforsørgelses- og hjemrejseydelse (tidligere: integrationsydelse)
- Optjeningsprincip for eks. børne- og ungeydelse
- Adgang til eksempelvis sundhedsydelser som alle andre
- *Mulighed for at suspendere nogle tidsfrister pga. den ekstraordinære situation*

Flugt, eksil og traumer

Alle flygtninge er rystede

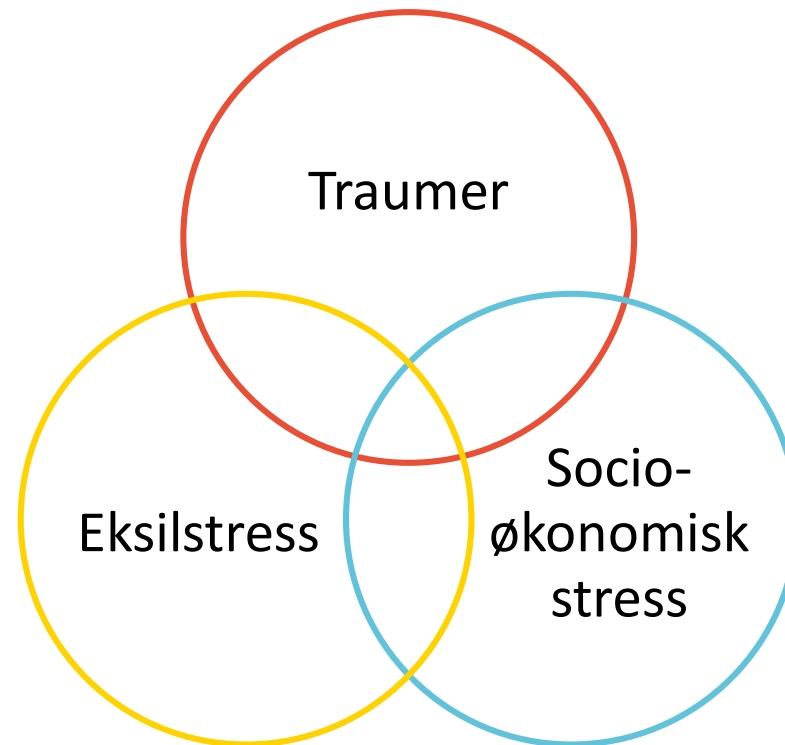

Flygtninges oplevelser

- Oplevet ekstreme forhold
- Tab og afsavn
- Fundamentalt ændret livssituation
- Kulturelle forskelle
- Minoritet
- Klient

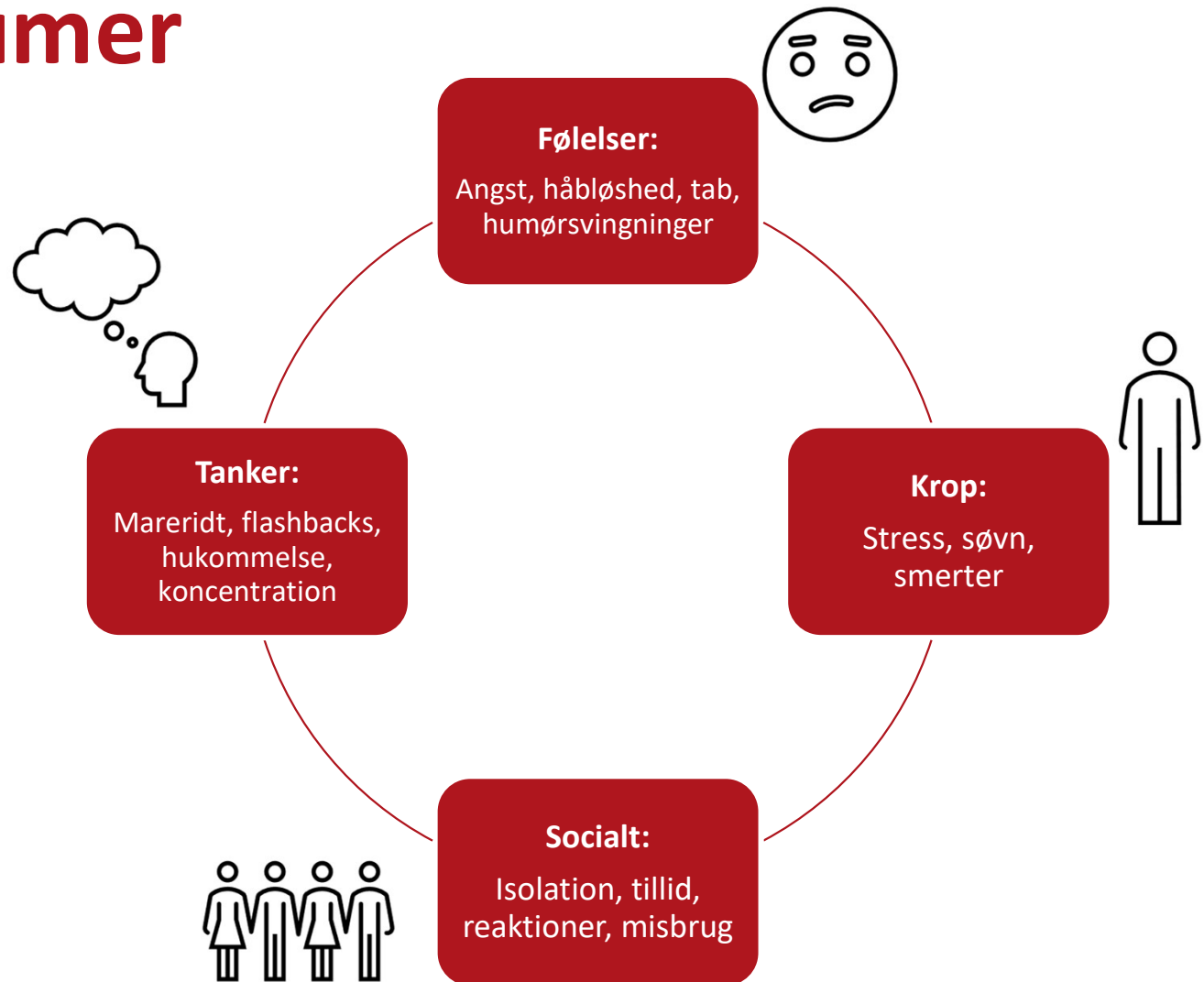
Flygtninges udfordringer hænger sammen

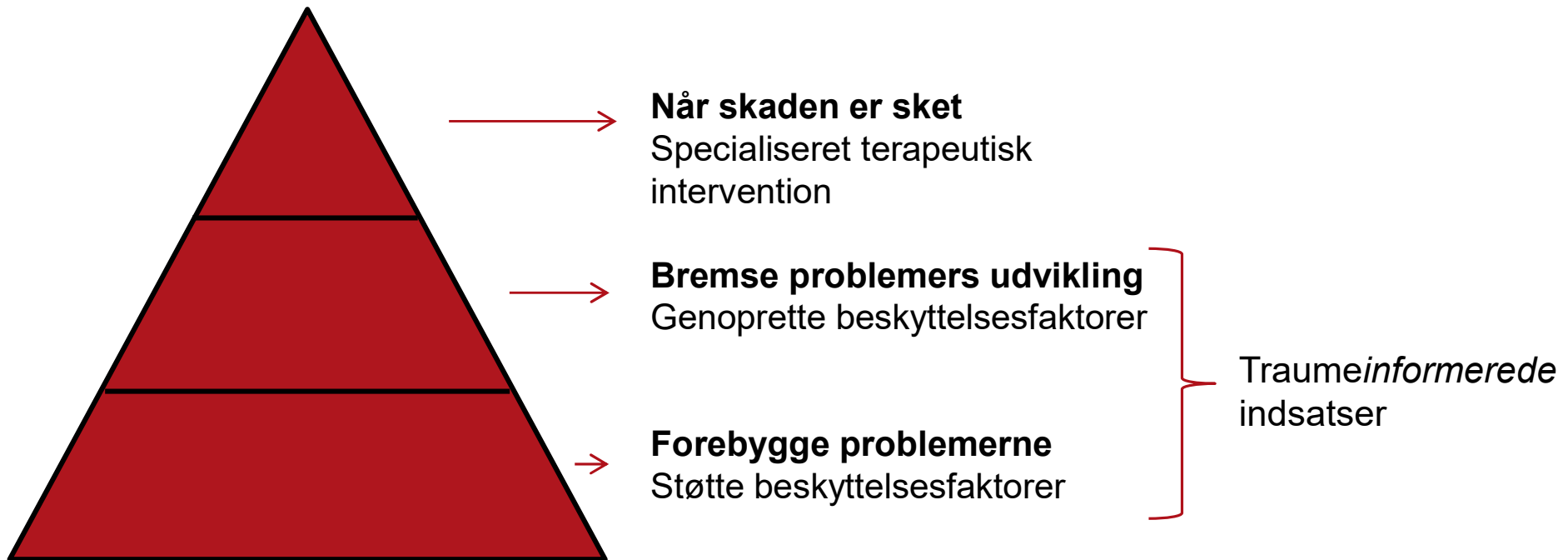
Stress og traumer

Normale reaktioner på unormale begivenheder

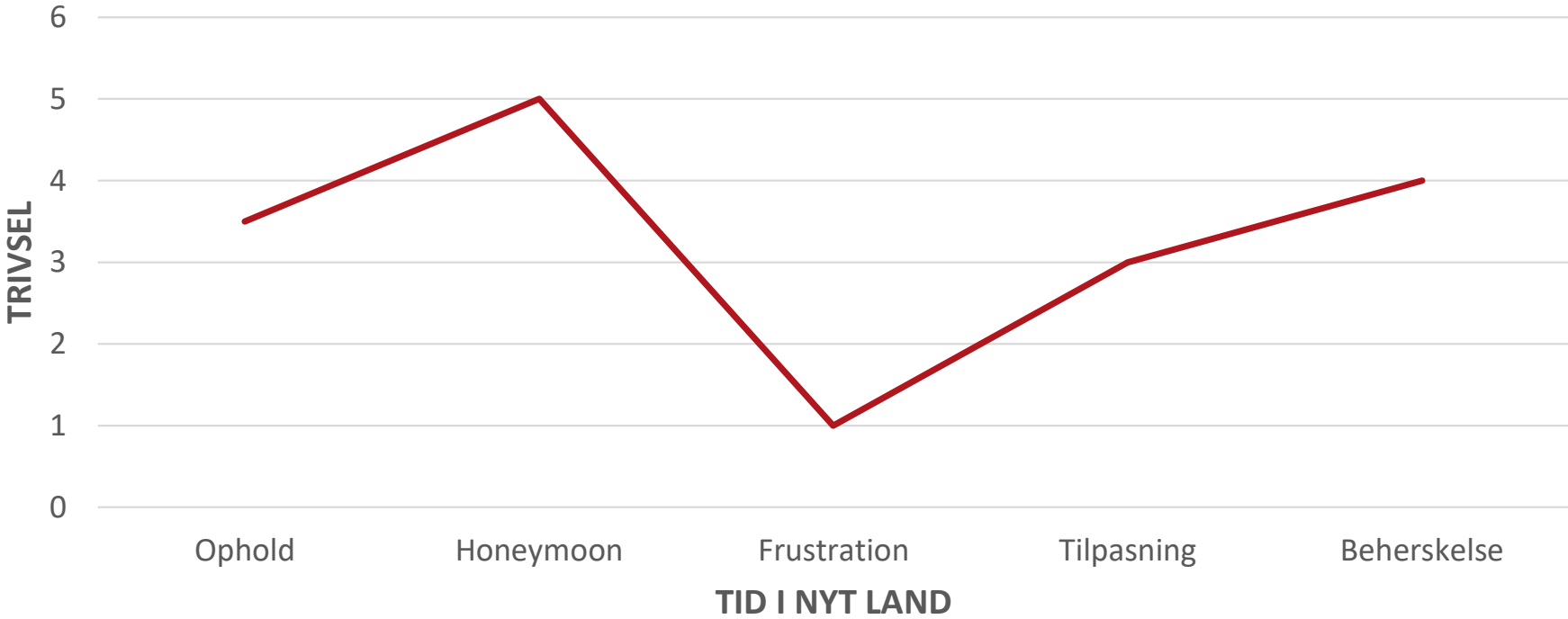
Børn påvirkes også af forældrenes traumer

Niveauer af støtte/intervention

Eksillivets faser

Ukrainerne nu – et år efter

- Fokus på beskæftigelse: 43 % er i beskæftigelse (34 % i Kbh)
- Mange vil hjem – er mentalt i hjemlandet
- Nogle vil blive i Danmark
- Oplevelse af statustab
- Relativt autoritært/disciplinært og præstationsorienteret
- Der kan være stor forskel på, hvordan man forstår sine børn/opdrager dem
- En del børn har det svært (midlertidighed, dobbeltskole)
- Taler ikke om det svære
- Alkohol som coping mekanisme...

Modtagelse af ukrainske børn og deres familie

Vilkår i Danmark er afgørende for trivsel

Risikofaktorer, hvad er skidt?

- Usikkerhed omkring ophold
- Adskillelse fra familien
- Manglende netværk
- Lav socioøkonomisk status
- Tab af status
- Sprogvanskeligheder
- Oplevet diskrimination

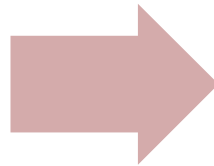
Beskyttelsesfaktorer, hvad er godt?

- Familiesammenføring og nærhed til familie
- Netværk
- Beskæftigelse/uddannelse/skole/institution
- Sprogkunderskaber
- Egen varig bolig
- Adgang til sundhedsydelser

Det vigtigste

Oplevelse af kaos

- Omvæltninger
- Adskillelse
- Limbo
- Tanker
- Usikkerhed
- Uklarhed

Genetablering af normal hverdag

- Bolig
- Rutiner
- Skole/institution
- Arbejde
- Inklusion i fællesskaber

Tilbyd

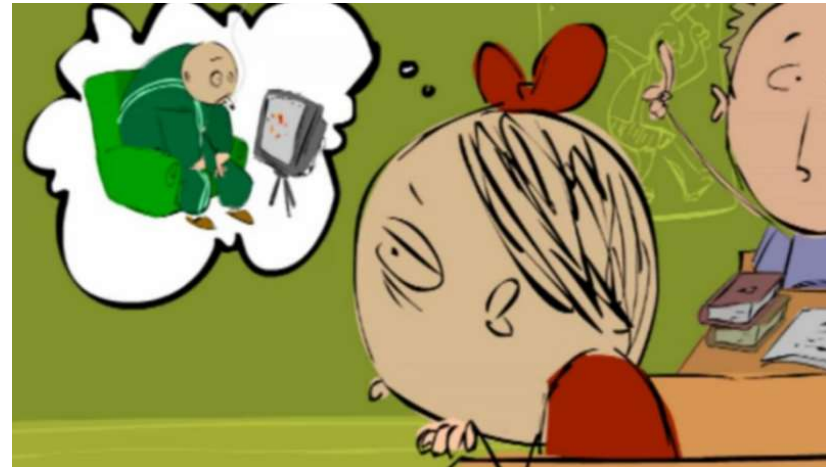
- Struktur og information
- Tillid og anerkendelse
- Aktiviteter og inklusion
- Flexibilitet og tålmodighed
- Et roligt nervesystem
- Tolkning, brug af billeder, et par ukrainske gloser...
- Eksisterende faglighed (fx om familier i krise) og tværgående samarbejde

Lyt, hvis der er behov, også til
de svære historier

Vær opmærksom og henvis til
hjælp og støtte

Børns vilkår i udsatte flygtningefamilier

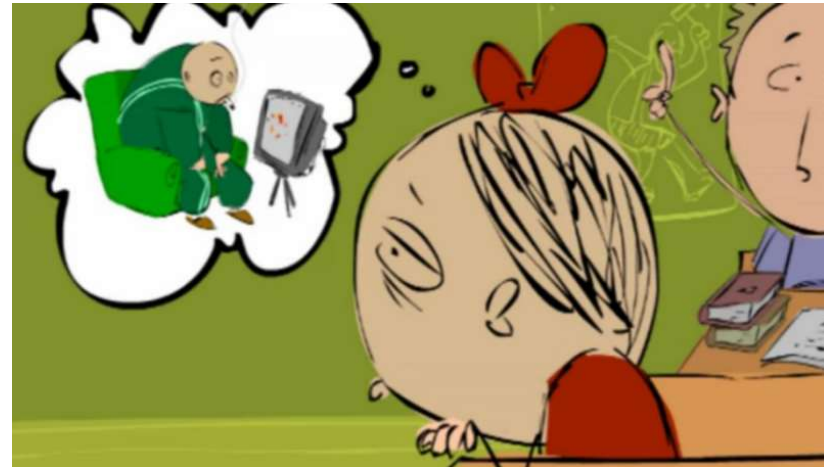
- Usikkerhed om familiens fremtid
- Manglende basal tryghed
- Forældre mangler ressourcer
- Risiko for at børnene bliver pålagt for stort ansvar
- Flygtningebørn: Svært at blive en del af fællesskaber

Aktuelt for ukrainske børn

Usikkerhed om fremtid

- Brug for at komme ud af kufferten
- Fælles perspektiv og planlægning: umiddelbare fremtid er i DK hos jer
- Langtidsplanlægning kan være svært
- Dobbeltkole
- Motivation?
- Hvordan taler forældrene om det?

Fokus i institution og skole – STROF

STRUKTUR i dagligdag skaber orden. Tydelige vaner og rutiner. Undgå for mange store skift ift. voksne/grupper.

- Billeder, piktogrammer eller tegninger, der illustrerer dagens aktiviteter
- Hjælp børnene til orden i deres ting – fx med farvekoder for fag
- Flexibilitet også nødvendigt for inklusion

TALE med barnet og give barnet mulighed for at udtrykke sig samt give sig tid til barnet ved at lytte aktivt. Hjælp med italesættelse. Vær til rådighed. Anerkend modersmål.

- Parallele aktiviteter er beroligende, gode til snakke om det svære
- Hvad hedder frugten på barnets modersmål?

Fokus i institution og skole – STROF

RITUALER – faste ritualer i løbet af dag og uge, omkring fødselsdage og (ikke kun ‘danske’) højtider.

ORGANISERING af barnets aktiviteter, aktiv deltagelse i barnets leg. Hjælp barnet med blive inkluderet. Være tydelig og nærværende i barnets hverdag.

- Fx sang eller sangleje fra hjemlandet – find den på youtube
- Lege- og aktivitetskatalog

FORÆLDRESAMARBEJDE skal prioriteres – tydelig kommunikation imellem daginstitution, skole, forældre. **Brug tolk**, billeder/symboler. Skriftlig og mundtlig formidling. Italesæt det usagte. Klare dagsordener og åbenhed. Viden om familiens samlede situation er vigtig. Fokus på indkøring og introduktion. Vær tålmodig.

Ukraine-klasserne

Generelt om modtageklasser:

- Modtageklasser er god model
- Ikke længere end nødvendigt
- Kobling til almen undervisning

De ukrainske børn:

- Udfordring med motivation?
- Obs på evt. russiske børn i skolen

Obs på ukrainske medarbejdere:

- Sprog, genkendelighed og spejling
- Uddannede lærere?
- Dansk skolesystem meget anderledes
- Kan være udfordrende med forældresamarbejde

Anbefalinger

Trygt miljø

- Beskyttelse mod fortræd
- Respekt for grænser
- Hjælp til konflikter

En oplevelse af at høre til

- Kompetencer værdsættes
- Sikring af samvær med andre

Bevidsthed om at kunne noget

- Hyppige erfaringer som støtter og øger fornemmelse af egne evner
- Faglige aktiviteter indenfor toleranceområde

Sjov og leg

Levine & Kline, Tønnesvang

MindSpring som mulighed

- Psykosociale gruppeforløb for flygtninge – børn (9-14 år), unge og voksne/forældre
- På modersmål (ukrainsk), peer-to-peer
- Meget positive erfaringer
- Børn får meget ud af at beskæftige sig med de svære emner, som fx bekymringer. Får også meget ud af at gøre det sammen.
- Se: <https://integration.drc.ngo/vores-arbejde/mindspring/gratis-psykosociale-gruppeforlob-for-ukrainere-der-er-flygtet/>

Diskutér 2 og 2

Ud fra det vi har talt om ind til nu:

1. Hvad har været nyt for mig?
2. Hvad tager jeg med mig fra i dag?
3. Hvilke yderligere spørgsmål har jeg?

Links

- Velkommen til Danmark (film): <https://velkommentildanmark.dk/>
- Materialer: <https://integration.drc.ngo/bliv-klogere/materialer/>
- Center for Udsatte Flygtninge: <https://integration.drc.ngo/cuf>
- Psyko-social telefonlinje for ukrainere: <https://integration.drc.ngo/bliv-klogere/radgivning/>
- Rapport fra DRC Dansk Flygtningehjælp, Røde Kors og KL om modtagelse af ukrainere: <https://integration.drc.ngo/bliv-klogere/materialer/danmarks-modtagelse-af-flygtninge-fra-ukraine/>
- Rapport fra Red Barnet: https://redbarnet.dk/media/9117/ramboell_analyse-af-hvordan-boern-og-familier-paa-flugt-fra-ukraine-oplever-modtagelsen-i-danmark.pdf

Tak for ordet
mads.drud-Jensen@drc.ngo